

Sygn. akt VI Ka 458/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Klara Łukaszewska (spr.)

Sędziowie SO Waldemar Masłowski

SO Tomasz Skowron

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Zbigniewa Jaworskiego

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2014 r.

sprawy G. P.

oskarżonego z art. 145 § 1 i 2 d.k.k.

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bolesławcu

z dnia 19 maja 2014 r. sygn. akt II K 175/14

I. uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonego G. P. i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Bolesławcu do ponownego rozpoznania,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. K. kwotę 516, 60 zł w tym 96, 60 zł podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt VI Ka 458/14

UZASADNIENIE

G. P. został oskarżony o to, że:

- w dniu 16 listopada 1993r. na drodze nr (...) /most na rzece K./ w województwie (...), naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem ciężarowym marki (...) nr rej. (...) wraz z naczepą nr rej. (...) na śliskiej nawierzchni jezdni, nie zachował należytych środków ostrożności, w wyniku czego najechał na tył samochodu dostawczego marki M. (...) nr rej. (...) (...), skutkiem kolizji pasażer samochodu M. – F. M. doznał obrażeń ciała skutkujących śmiercią, kierującym tym pojazdem – Z. D. odniósł obrażenia w postaci ogólnych potłuczeń, złamania prawej nogi, ponadto uszkodzeniu uległ samochód M. (...) – na wartość około 120 mln. zł,

tj. o czyn z art. 145§1 i 2 d.k.k.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu wyrokiem z dnia 19 maja 2014r. w sprawie II K 175/14:

I. uznał oskarżonego G. P. za winnego tego, że około godziny 1:30 dnia 16 listopada 1993r. kierując po drodze nr (...) z O. do W. zestawem siodłowym składającym się z ciągnika marki D. o nr. rej. (...) oraz naczepy marki A. o nr.

rej. (...) i dojeżdżając do remontowanego mostu na rzece K., na którym obowiązywał wahadłowy ruch pojazdów po prawym dla jego kierunku przemieszczania się pasie jezdni, nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nienależycie obserwował przedpole jazdy i dojeżdżając do poprzedzającego go samochodu dostawczego marki M. o nr. rej. (...)(...), który stał przed sygnalizatorem świetlnym nadającym sygnał czerwony, z opóźnieniem przystąpił do hamowania zestawu siodłowego, w wyniku czego na śliskiej nawierzchni jezdni zestaw ten wpadł w poślizg, co skutkowało najechaniem zestawu na tył poprzedzającego go pojazdu marki M., wskutek czego zajmujący w jego przedniej części miejsce pasażera F. M. doznał urazu wielonarządowego i wstrząsu powypadkowego, które skutkowały jego zgonem, zaś kierującym tym pojazdem Z. D. doznał złamania kości podudzia prawego, otarć naskórka ud, czoła i grzbietu i stłuczenia oraz otarcia żołądka członka, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów jego ciała na okres powyżej siedmiu dni, czym wyrządził jednocześnie poważną szkodę w mieniu tego ostatniego uszkadzając należący do niego pojazd marki M. o wartości 120.000.000zł, tj. czynu z art. 145§1 i 2 d.k.k. w zw. z art. 4§1 k.k.i za to na podstawie art. 145§2 d.k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 73§1 d.k.k. i art. 74§1 d.k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;

III. na podstawie art. 75§1 d.k.k. skazał oskarżonego na karę grzywny w wysokości 2.500zł (dwóch tysięcy pięciuset złotych), z zamianą na wypadek jej nieuiszczenia w terminie na zastępczą karę pozbawienia wolności, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w wysokości 10zł (dziesięciu złotych);

IV. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, zaś na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu opłatę w wysokości 550zł;

V. na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982r. prawo o adwokaturze w zw. z §14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. K. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu kwotę 360zł oraz dalsze 82,80zł tytułem podatku VAT.

Wyrok powyższy zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego. Zarzucił Sądowi I instancji wydanie wyroku skazującego pomimo istnienia okoliczności wyłączającej ściganie tj. braku zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej, co stanowi przeszkodę w ściganiu i jest tym samym inną okolicznością wyłączającą ściganie /art. 17§1 pkt 11 kpk/. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą uchyleniem zaskarżonego wyroku choć z innych powodów niż w niej podniesione.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że wbrew zarzutom skarżącego w niniejszej sprawie nie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. Przepis art. 607 e § 1 k.p.k., na który powołuje się obrońca oskarżonego i wyrażona w nim zasada specjalności dotyczy bowiem osoby przekazanej w wyniku wykonania Europejskiego nakazu aresztowania, a w niniejszej sprawie do przekazania G. P. w ogóle nie doszło. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest również jakichkolwiek podstaw do uznania, że przeciwko oskarżonemu zostało wszczęte w Belgii postępowanie o czyn będący przedmiotem niniejszego postępowania, a następnie umorzone wobec przedawnienia karalności wg prawa belgijskiego. Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu I instancji (str. 11 – 12 uzasadnienia), Sąd Odwoławczy w pełni argumentację tą popiera i nie widzi potrzeby jej ponownego przytaczania.

W niniejszej sprawie natomiast Sąd I instancji doszedł do przekonania, że aktualnie stosownie do art. 479 § 1 k.p.k. postępowanie przeciwko G.P. może być prowadzone bez jego udziału, jako że wobec zakończenia postępowania przygotowawczego w formie dochodzenia postępowanie sądowe winno się toczyć w postępowaniu uproszczonym.

Rzecz jednak w tym, że warunkiem zastosowania wskazanego przepisu jest doręczenie wezwania oskarżonemu. Zauważyć przy tym należy, że nie tylko zmieniły się przepisy o trybie postępowania przed sądem, ale również te wiążące się z międzynarodową pomocą prawną, w tym z możliwością doręczeń wezwań obywatelom Unii Europejskiej.

Prawdą jest, że oskarżony będący cudzoziemcem i na stałe mieszkający na terenie Belgii wskazał jako adres do doręczeń w Polsce adres tłumacza, z którego pomocy korzystał w niniejszym postępowaniu (k. 43). Jednakże miało to miejsce ponad dwadzieścia lat temu. W toku postępowania sądowego oskarżony zaś o terminach rozprawy faktycznie był powiadamiany przez swoich ówczesnych obrońców i za ich pośrednictwem kontaktował się z sądem. Jednakże aktualnie jeden z obrońców oskarżonego – adw. R. P. nie żyje, a adw. R. F. oświadczył, że nie jest już obrońcą oskarżonego (k. 266). Jednocześnie Sąd I instancji dysponował aktualnym jak się wydaje adresem oskarżonego na terenie Belgii (k.257).

Pamiętać natomiast należy o niezwykle istotnym unormowaniu dotyczącym doręczeń dokumentów procesowych osobom znajdujących się na terytorium innego państwa członkowskiego UE zawartym w art. 5 Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Przepis ten wprowadza jako zasadę doręczanie pism takim osobom bezpośrednio za pomocą poczty. Tryb ten może znaleźć zastosowanie do doręczania wszelkich pism w toku procesu karnego, zaś w ust. 2 tego przepisu przewidziano cztery wyjątki, kiedy pisma mogą być wysłane za pośrednictwem organów państwa wezwanego. Wydaje się bowiem, że między innymi w sytuacji gdy osoba, której ma zostać doręczone pismo, jedynie incydentalnie przebywała na terenie Polski i nie ma z nią żadnych związków zawodowych czy rodzinnych jak w przypadku oskarżonego, to wymóg ustanowienia adresata do doręczeń w kraju jest dla niej zbyt uciążliwy, zwłaszcza w świetle możliwości jakie obecnie dają przepisy w postaci możliwości bezpośredniego doręczania na terytorium Unii Europejskiej. W realiach niniejszej sprawy nic zatem nie stało na przeszkodzie, aby podjąć próbę doręczenia oskarżonemu wezwania na rozprawę w zrozumiałym dlań języku, udzielając oskarżonemu jednocześnie informacji o jego zmienionej sytuacji prawnej, w tym że postępowanie może toczyć się bez jego udziału.

Sąd Odwoławczy miał na uwadze, że Sąd Rejonowy dbając o prawo do obrony oskarżonego wyznaczył mu obrońcę z urzędu. Jednakże nie można zapominać, że w rzetelnym procesie oskarżony ma prawo podejmować obronę poprzez własne, osobiste działania. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 sierpnia 2011 r. II AKa 48/11 OSAB 2011/4/39 – 43, KZS 2012/3/53, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r. IV KK 281/10 LEX nr 603802). Jednakże żeby stosownie do art. 6 k.p.k. powyższe prawa oskarżonemu zagwarantować winien on zostać poinformowany o tym, że jego sytuacja prawna w toczącym się przeciwko niemu od ponad dwudziestu lat postępowaniu karnym uległa zmianie, postępowanie może się toczyć bez jego udziału a wobec obecnie uchylecia środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego G. P. może zadecydować czy chce wziąć w tym postępowaniu udział, czy też nie o ile zostanie rzeczywiście wezwany na termin rozprawy a nie z zastosowaniem fikcji doręczenia z art. 138 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zaskarżone orzeczenie zapadło z naruszeniem prawa do obrony oskarżonego, co musiało skutkować jego uchyleciem. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy, będąc zobowiązany do przestrzegania wszelkich gwarancji procesowych oskarżonego, przeprowadzi postępowanie dowodowe w całości. W szczególności podejmie próbę doręczenia wezwania oskarżonemu tak jak wskazano wyżej i pouczenia o jego zmienionej sytuacji prawnej i przysługujących mu uprawnieniach, jak i konsekwencjach niestawiennictwa na rozprawie. Następnie zgromadzony materiał dowodowy podda swobodnej ocenie zgodnie z art. 7 k.p.k. przestrzegając przy tym reguł prawidłowego wnioskowania. Prawidłowo zgromadzony i ujawniony materiał dowodowy, poddany prawidłowej ocenie będzie mógł stanowić podstawę ustaleń faktycznych, w

przedmiocie winy, bądź niewinności oskarżonego. Stanowisko swoje również Sąd Rejonowy zobowiązany będzie w razie potrzeby należycie uzasadnić w sposób, który spełni wymogi wynikające z art. 424 k.p.k.

Rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz adw. J. K. wynagrodzenia za obronę oskarżonego sprawowaną z urzędu w postępowaniu odwoławczym uzasadnia przepis art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, a jego wysokość § 14 ust. 1 pkt. 4 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 z późn. zmianami).